

Naselje cez Savinje pri Urin vasi v Savinjski dolini na Slovenskem.

Nepokoj in politična zmeda po svetu vodi v nove vojne

Italija sedaj glavna točka pozornosti. — Načrt za evropsko rekonstrukcijo odobren. — Nemčija deležna podpore. — Kitajska in Grčija že v vojni

Najbolj se svetovna javnost zanima sedaj za borbo med levico in desnico v Italiji. Volutive bodo — če se med tem kaj nepričakovane ne dogodi, dne 18. aprila. Z desnico so Zed. države. Pomagajo ji z direktno propagando, materialno in diplomatično. Sploh so v tej vojni kampanji v Italiji Zed. države bolj zainteresirane kakor pa v svoji Kajti. V Zed. državah prihodnjega novembra po prepičanju republikancev ne bo druge spremembe kot da bo njihov človek izvoljen za predsednika. In vodil pa bo enako vnašano in notranjo politiko kakor je sedaj Truman, ki ga podpirata obe stranki.

Marshallov načrt pod streho Za rekonstrukcijo tistih evropskih dežel, ki so se prijavile v Marshallov ekonomski načrt za ekonomsko obnovo in zaenzo za zaježitev komunizma, sta obe ameriški kapitalistični stranki. Kongres ga je minuli teden po dolgih razpravah odobril in pomoci je v teku.

Deležna jo bo poleg 16 držav zapadnega bloka tudi Nemčija (ameriška, francoska in angleška cona), ki bo dobivala iz Zed. držav surovine in živila. Ta del Nemčije je ob enem vključen v celotno rekonstrukcijo zapadne Evrope.

Razdelitev Nemčije v dva dela S tem je Nemčija povsem razdeljena — gospodarsko in politično — v zapadni in v vzhodni del. Sovjetska vlada dolži odgovornim za to razkosanje Nemčije najbolj ameriško vlado, in v drugi vrsti pa angleško, ker pokima vsemu kar rečejo v Washingtonu.

Ameriška in angleška vlada dokazujeta, da je v Nemčiji prislo do tega vsled sovjetske trame. Pravita, da sovjetski zastopniki nimajo smisla ne za razumevanje položaja, ne smisla za potrebe ljudstev in ne volje za obnovitev Nemčije v skupno politično ter ekonomsko enoto.

Tako bo postal industrializirani del Nemčije pod anglo-ameriško okupacijo spet to kar je bil pred vojno. Objekte angleške vlade, nemškim socialdemokratom, da se bo nemško industrijo in „rudnike“ socializiralo, se ne bodo uresničile. Tako je želela ameriška vlada, ki je Angležem rekla, naj s svojim načrtom za socializacijo v Nemčiji počakajo saj kakih pet let. Med tem se stari nemški lastniki vratajo v ravnateljstvo svojih podjetij in na svoja veleposestva.

Tako je ta del bivšega tretjega rajha za kapitalizem popolnoma otevrljeno. V sovjetski coni Nemčije je seveda ravno obravno. Tam so bila veleposestva že do lanskega poletja razdeljena med kmete in industrija pa podprtavljena. Sedaj se še ves ta proces vrati pod sovjetsko okupacijsko kontollo, Nemci v političnih uradih v sovjetski coni pa so večinoma pristaši stranke socialističnega edinstva, ki jo Angleži in Američani smatrajo za komunistično stranko in izvrševalko ukrepov sovjetskih oblasti.

Zaradi te razdelitve in poloma skupne zavezniške kontrole nad Nemčijo je nastal tudi takoj na kaka druga unija. Vzrok

Spletke s Španijo, da se jo priključi k protisovjetski vojni zvezi

Kongresnik O'Konski je v poslanski zborinci prodrl s predlogom, da se tudi Španijo vključi v Marshallov plan. Dejal je, da ker je namen tega načrta zaježiti komunizem, spada Španija logično zraven, ker baš ona je najbolj protikomunistična država v Evropi. Za svoj predlog je dobil O'Konski veliko večino, kar jasno priča, kako reakcionarna je večina zbornice poslancev. Senatni odsek pa Španije ni hotel vključiti v Marshallov načrt. Njegov motiv je, da naj jo povabijo zraven vladne tistih 16 držav, ki že delujejo v načrtu.

Sklep poslanske zbornice je zelo poparil vladne kroge v Angliji in pa tiste social-demokratske stranke, ki so se izrekli za Marshallov plan. Toda ob enem so sklenile, da se fašistične Španije ne sme sprejeti v zvezo evropske rekonstrukcije.

Toda jasno je, da misli ameriška diplomacija dobiti Španijo zraven — če ne prej pa čim se jo s primereno propagando v deželah Marshallovega načrta "pričlubi" toliko, da bo sprejemljiva zanje.

Možno je, da se ameriški in angleški vladni posreči diktatorja Franca pridobiti zaake reforme v vladni. Potem bi jo priglasili za "demokratično" in jo vzeli v zapadni blok.

Nedavno je bil na Portugalskem in v Španiji na "neuradni" diplomatski misiji Myron C. Taylor, ki je Trumanov poslanik v Vatikanu. Myron je konferiral s predsednikom Portugalske in don Juanom, ki živi na Portugalskem in čaka, da ga poklicujejo na španski prestol. Zanj je špansko plemstvo in visoka duhovščina Diktator Franco pa ni že pri volji deliti oblasti s kakim kraljem.

Ameriška in angleška diplomacija je pripravljena, kot poročajo iz Madrida, sprejeti v svojo družbo Španijo s kraljem, in v špansko vladu pa naj se povabi nekaj "demokratov" in desničarskih socialdemokratov, če bi hoteli sprejeti ministrske portfelje, ako bi jim jih "reformirani" režim ponudil. Taka vredna naj bi uvedla volitve v nov državni zbor in tako bi Španija postala konstitučna monarhija.

V Madridu je Trumanov zastopnik Taylor govoril dne 1. aprila z diktatorjem Francom 90 minut. O čem sta govorila, tega reporterjem, ki so ju vprašali o njunih načrtih, nista hotela pojasniti.

Nedvomno bi Zed. države rade sodelovali s Španijo in ji oborožile njeni armado, ki šteje okrog četr milijona mož in nad milijon mož rezerve. Španija spada po ameriškem načrtu v skupni obrambni pas zapadnih držav za zaježitev komunizma in v slučaju vojne bi Španija zapadnemu bloku služila za vojno bazo.

Španskim republikancem in drugim sovražnikom fašizma v Španiji se flirtanje ameriških diplomatov z diktatorjem Francom naravno prav nič ne dopade. Dne 1. aprila je Franco proslavljal z vojaško parado v Madridu deveto obletnico svoje zmage nad špansko republiko in v slavnostnem govoru je dejal, da je njegov režim sedaj trdnejši kot kdaj prej v devetih letih. In s tem Franco konferira Trumanov osebni zaupnik kar 90 minut!

Med vojno ne bi nikje pričakoval, da bodo Američani kdaj že zeli temu krvniku pomagati ter sklepati zvezze s svojim bivšim sovražnikom. In se je le dogodilo tako, da naša dežela pomaga sedaj svojim sovražnicam (n. pr. Italiji in gotovo je, da bo pomagala tudi Španiji), dočim se proti bivšim zaveznicam (Sovjetski uniji in njenim "satelitom") pripravlja na vojno.

Taktika unij delavstvu v veliko škodo

"Politična liga železničarjev" (Railway Labor's Political League), ki pravi, da zastopa milijon organiziranih železniških delavcev, je izjavila, da bo z vsemi močmi v letošnji kampanji delovala ne samo proti reakcionarjem, kongresnikom in senatorjem v demokratiski in republikanski stranki temveč tudi proti Henryju A. Wallaceu ter njegovemu novemu progresivnemu političnemu gibanju.

V svoji izjavi pravijo, da Wallace in "njegovi komunisti" ameriško delavstvo vabijo, naj si zadrgne svoj lastni vrat. Torej kdo bo glasoval za Wallacea, bo glasoval po mnenu te ligi proti sebi in za reakcijo.

Železničarji so v politiki dalj kot pa kaka druga unija. Vzrok

je, ker je železniški promet in s tem delovne razmere železničarjev, kontroliran s postavami blaga kot pa katerikoli druga velika industrija. Zato so se železniški delavci moralni začeti brigati "za politiko", kot so se — to veliko bolj uspešno, brigali železniški magnati.

Sedanji argument železniške delavske politične lige je, da bo Wallaceovo gibanje pripomoglo reakcionarjem v zmago, ker bo razcepilo "liberalne" glasove.

Kdo pa je pomagal reakcionarjem v zmago v kongresnih volitvah pred dvemi leti? Tako je bilo "tretje stranke", a je reakcija dobila v obeh zbornicah zvezneg Kongresa toliko večino, da se je čuditi! V volilni boju l. 1946 so posegli po-

Priseljevanje v Zed. države narašlo, a je še jako ovirano

Med vojno je prišlo v Zed. države kako malo stalno dopuščenih naseljencev. Priseljevanje pa je začelo naraščati takoj po vojni. Od leta 1930 dalje jih je prišlo največ lansko leto — namreč 366.000 takih, ki imajo le začasne vize in pa 147.292 onih, ki smoje to stalno ostati.

Tudi izmed "začasnih" pripuščenih naseljencev bodo ostali začasno stalno. Po poteku začasnega roka gredo največ prav tako "začasno" v Kanado, eni pa v Mehiko, od kjer se potem vrnejo v Zed. države kot stalni naseljenec.

Neseljeniške oblasti pravijo, da se mnogo "začasnih" naseljencev "izgublji" in jih je nemogoče izslediti, zato bodo ostali tukaj trajno, razen ako kdor izmed njih napravi kak zlončin in bo prijet. V takih slučajih avtoritete najlagijo dočlene, ali je dotičnik prišel sem kot staleni ali le kot začasen naseljenec.

Po milijona naseljencev v enem letu — to je mnogo v ocenjevalih sedanjih zakonov, ki ovirajo priseljevanje s pomočjo kvot. Ampak ker med vojno niso bile uporabljene, je naseljeniški oblasti dovoljeno na podlagi izjemnih odredb dovoliti sem toliko večjemu številu ljudi.

Mnoge skupine niti s temi očajavami niso zadovoljne in delujejo, da bi kongres sprejel izjemen zakon za izselitev v Zed. države tistih ljudi, ki so v raznih koncentracijskih taboriščih v Nemčiji in v Avstriji in pa v Jugoslaviji, ki so doobili zavetje v Italiji, a jih ona ne bo mogla trajno preživljati.

Veliko beguncov je že prišlo v Zed. države na račun raznih kvot, ali pa kot začasni priseljeni. Prednost imajo duhovniki in pa taki lajki, ki lahko dočažejo, da se bori zoper komunizem in proti Titovi vladu v Jugoslavijo ne morejo vrneti.

Enako prihaja sem mnogo poljskih duhovnikov in poljskih politikov, ki so bežali od tem vsled svojega sovraštva in boja s "komunisti". Tako dobite v Zed. državah tudi preceji hrvatskih duhovnikov, Bolgarov, Romunov itd., ki so si zaprli vrata v rojstne dežele vsled svojega intrigiranja proti novim režimom.

V kongresu je bilo predlagano več načrtov, naj bi se pustilo v Zed. države iz nemških in avstrijskih koncentracijskih kampov takim, ki ne morejo več v svoje rojstne kraje, ali pa jih niti nimajo ne, n. pr. Štide. Izgledalo je že, da jih bo smelo sem 400.000 poleg onih, ki lahko pridejo na račun kvot. A ameriški raziskovalci so dognali, da so zdrave, delovne moći pobrale iz razseljeniških taborišč v Angliji, Franciji, Argentini in Braziliju, pustili pa so tam stare in pa bolne ljudi ter matere z otroci. In tako jih bo menda ameriški Rdeči križ raje oskrboval tam kot pa da bi postali takoj breme 'javne dobrodelnosti'.

Resnico ne tepe samo laž, nego ji tudi moč lahko škoduje. — Amien.

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Hearstov tisk je priobčil v svoji kampanji za MacArthurja kartun, ki generala predstavlja v najimpozantnejši pozici, z očmi upravljenimi v Stalina. In Jože se ga je v tem položaju toliko ustrelil, da mu kapljajo debele srage s smrtno obledelega obraza. Naseljenci pa so po svetu tako nadaljevalo, bo kmalu ob vsa posvetna bogastva in počutila se bo kot biblijski Krist, ki ni imel kam, kamor bi v svoji utrujenosti glavo položil.

Katoličani v resnih delavskih bojih še niso bili nikoli dobri piketi. So pa na mestu v potovanjih za svojo cerkev, ki radi mihi posebno kadar se delavcem dela krivico. Sedaj so bili njeni ljude (katoliški vojni veterani) zaposleni posebno v piketirjanju proti nalaganju tovora v sovjetske ladje v New Yorku, v Jersey Cityju in v drugih pristaniščih. Proti nalaganju tovora v Hitlerjeve, v Mussolinijeve in Francoske ladje niso nikoli piketirali. Piketirajo tudi proti shodom, na katerih govorijo Henry Wallace. Pomejajo pa shodom, na katerih so ali še nastopajo taki prijatelji fašizma kot je n. pr. bivši načelnik irske vlade de Valera in na uslužbo sovjetovim komunističnim prvakinom, kakor je bil n. pr. urednik Daily Worker, "izpreobrnjenec" Louis Budenz. Torej igrajo tu enako vlogo kakor jo sedaj v Italiji — v prid desničarskih, protijudovskih strank in kakor so jo in jo še igrajo za fašizem v Španiji.

Demokracija zelo malo pomeni, kadar ti pod njeno masko razbijajo okna drhal, ti pokonči pohištvo in policijska oblast pa se muza zraven. Tak slučaj se je dogodil nedavno v Columbusu, Ohio. Bil je uvod v druge slične nasilne akcije. Kdo misli, da je krvolitje užitek. A boji se, (Nadaljevanje na 4. strani.)

Nekaj o naših stvareh

Ameriški Slovenci imamo srečo že nad 45 let, da ni vse časopise v našem jeziku reakcionarno, kot je n. pr. med Poljaki in Italijani, kjer naprednega časopisa ne najdeš niti z lučjo ob belem dnevu, razen par izjem.

S pomočjo socialističnih pionirjev smo si zgradili delavski tisk tako spremno in posrečeno, da je postal izmed vseh slovenskih listov v tej deželi najbolj razširjen. Sedaj reakcija misli, da je prišel njen dan razširiti pod maskami "patriotizma" in borbe proti "totalitarnim" režimom (isti ljudje so v Jugoslaviji podpirali diktaturo kralja Aleksandra in nato Mussolinijem) ter Hitlerja svoj tisk in se koncentrirala posebno na en svoj dnevnik. Dalje ima glasila katoliških podpornih organizacij, toda še vedno prvači naše napredno časopise. Trije izmed teh listov so toženi po preračunanem načrtu, da jih bo le na ta način, v atmosferi protidelavske in posebno takozvane protikomunistične gonjenosti zadaviti.

Vendar pa nimamo strahu. Ima pa ga pred naprednim tiskom reakcija, zato ga davi kjer koli in kolikor more.

Med priseljenimi nekaterih narodnosti se ji je to posrečilo, posebno med Italijani in Poljaki. Pa tudi med Čehi. Ne pa med Hrvati.

Italijansko časopisje v Zed. državah je sedaj v siloviti kampanji za očrnjenje ljudske koalicije v Italiji. Ta je postavila skupno listo kandidatov in Zed. države so se postavile zoper njo. Iz Washingtona so Italiji sporočili, da bo ameriške pomoči konec, ako dobi v volitvah 18. aprila večino ljudska fronta, ki jo tu na kratko nazivajo za komunistični blok.

V New Yorku izhaja bogat, zelo razširjen italijanski dnevnik. Njegov urednik in lastnik je bil pred vojno odlikovan od Mussolinijem za zasluge, ki si jih je iztekel v prid fašistične Italije. In sedaj ta isti italijanski bogataš in politik naganja ameriške Italijane pisanji domov pisma, da naj tam za božjo voljo vsi glasujejo za krščansko demokratisko stranko, kakor jim je priporocila papež, kajti če zmagajo rdečarji, ne bodo v Italiji nikoli več volili. Neka italijanska podpornih organizacija je na ta način poslala v Italijo nad 120.000 pisem svojih članov, ki vsi urgirajo — volite proti levičarskemu bloku, ako hočete še prejemati pakete in pa cele ladje ameriških državnih dajatev. Sedaj so pričeli v istem smislu pošiljati tja telegrama — 10 milijonov telegramskih klicev proti levici.

To je nam nauk — varujmo svoje listel Širimo jih! Sodelujte, da Proletarca razširimo kolikor največ mogočel.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, III.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
za četr leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti na našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1908.

Editor..... Frank Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.**Križ-kražem - sedaj za, zdaj proti**

Kongresnik Knutson iz Minnesota je dobil precej publicite z izjavo, da bi ne bilo boljšega za to deželo kot da se Truman in njegov državni tajnik Marshall čimprej umakneta s pozorišča.

Kongresnik Knutson ni progresivec. Niti ne — kar se tega tiče, Truman in Marshall. Vendar pa je Knutson eden tistih, o katerih pregor pravi, da včasi tudi slepa kura najde zrno.

Za nas ni povedal Knutson nič novega. To, da Truman ni kos službi, ki jo je dobil po zaslugu pokojnega F. D. Rooseveltta, sedaj priznavajo tudi veljaki njegove lastne stranke z enega konca dežele do drugega.

V taki atmosferi, kakršna je sedaj v Beli hiši in v državnem departmantu, nikoli ne veš pri čem si.

Danes je Truman in njegov državni department za čimtesnejše sodelovanje s Sovjetsko zvezo. Ali jutri že pa proglaši proti nji izvzvalno, "get tough" akcijo, ki se jo nato povečuje do napetosti toliko, da nikoli ne veš, kdaj zbrne letala, naložena z bombami.

Henry Wallace je bil pod Trumanom trgovski tajnik. Truman je vedel, da je bil Wallace za podpredsedniško, in s tem za predsedniško službo ogoljufan. A vendar sta se dobro razumeja — saj navidezno — ker Wallace ni hotel kuhati jeze. Nadaljeval pa je z enako politiko kakor sta jo vodila skupno z Rooseveltom. Truman in njegov takratni državni tajnik Byrnes sta krenila na stran pota. Wallace je napisal govor proti Byrnesovi taktilki. Dal ga je prečitati Trumanu in mu pojasnil, da tako kot se je začelo sedaj, se pomikamo korak za korakom v novo vojno. Truman je Wallacev dejal, da je njegov govor izboren. Wallace gre v Madison Square Garden v New York in komaj je svoj govor skončal, že je rohnel, Trumanov državni tajnik Byrnes v Parizu, da kaj za vraga ga lomi, in da ako bo Wallace imel prosti pot v kritiziranju ameriške vnanje politike, potem naj kar Truman sam ima ta mandat — Byrnes se zanj lepo zahvali.

Truman se je zdrznil in — vrgel Wallaces ven iz kabinta. Odsotno ga je kar tako zaradi govora, katerega mu je sam odobril.

Sličen zig-zag igra naša vlada posebno v palestinskom vprašanju. Zdrženim narodom usili svoj predlog, nato pa ga umakne, ker so ji oljni interesi in strategična pot po arabskih deželah več kot pa to ali ono takozvano moralno ali človečansko vprašanje.

Enako križ-kražno potezo je napravila Trumanova administracija v tržaškem vprašanju.

In na en ali drug način v mnogih drugih. Nič načelnosti, sam oportunitizem, ščtenje interesov in druženje z dekadentnimi, fašističnimi in korumpiranimi vladami, to je sedaj značaj zvezne vlade.

To resnico ne poudarjajo samo kaki "levičarji", "rdečkarji" itd., temveč tudi več in več poštenih konservativcev v demokratiski in v republikanski stranki.

Pravijo, da je bila naša dežela zgodovinsko pozvana za moralno zvezdo vodnico v vzruženem svetu. A namesto, da bi prevrzel to moralno vlogo, smo se zatekli na pomoč tistim, ki jih je zgodovinski razvoj zavrgel in naša vlada pa jih vzlič temu skuša držati umetno pri življenju. To je drag poskus. A se bo izjavil, kot so se vse druge ekleje, v svojih prizadevanjih, da zavro voz zgodovinskih nujnosti in razvoja.

Ščuvanje mase z visokih mest vodi bolj in bolj v držalsko razpoloženje

Pokojni predsednik Franklin Delano Roosevelt se je izredno potrudil, da med drugo svetovno vojno ni bilo držalskih vpodov, kakršno smo doživeli po vse deželi v času prve svetovne vojne. V južnem Illinoisu so histeriki linčali radikalnega premogarja, Nemca po rodu. V državi Washington in drugje na zapadu so rešili urade FWIW in pobili tudi nekaj "wabblyjev". Pljuvali so v socialistične aldermane v Chicagu in v New Yorku pa jih vrgli iz občinskega sveta in socialistične poslanice iz legislative. Vzeli so nekaj poslovnih knjig JSZ in jih še vedno niso vrnili. Udrili so v urad Proletarca in nam vzel poslovne knjige, toda so nam vse vrnili.

Debus so sfanatizirani fantički grozili s pestmi. Mnogo socialistov so zagrizenci v onih dneh histerije pretepli in k vragu je moralno vsled nagajanju poštnih in drugih merodajnih oblasti par sto socialističnih časopisov in revij.

V drugi svetovni vojni je FDR oblijbil, da se histerije ne bo obnovilo. V resnici je divjala s strani fašističnih in pronacijskih krogov zoper njega, a ni vračal z geslom zob za zob.

Zato v drugi svetovni vojni v tej deželi ni bilo niti z daleč razdražljene manjje, kakršna je valovela med prvo svetovno vojno in še precej časa tudi potem ko je je bilo konec.

Sedaj se znova pogrežamo vanjo.

Nekje v okrožju Pittsburgha je pred tedni navalila na shod novega političnega gibanja, ki mu načeljuje Henry Wallace, dijak mladina iz katoliškega kolegija Duquesne in razgrajala prav po divjaško. Časopisi so dobili namek, da naj o tem ne bodojajo preveč, češ, morda se bi strasti še bolj razplamete.

In so se vzel molku. Kajti predstavniki Ameriške legije, številni kongresniki in senatorji, nekateri governerji, industrialni magnati in monopolisti ameriškega tiska in radija so vplili neprehnomu, da vidijo komunista ali pa "sopotnika" že skoro v vsaki vladni službi in pod vsako posteljo. Proti tej strašni rdeči pošasti je treba kaj ukreniti...

Naj se prepove to, naj se zabrani ono... naj se izvede čistko v vladnih uradih, v filmski industriji, naj se deportira vse rdeč-

ZED. DRŽAVE SO SE BOJEVALE ZA MIR. Zmagale so, a kaj sedaj z našo zmago? Spet smo tam kakor pred prvo in kot pred druge svetovne vojne. Ali morda še na slabšem. Kajti predsednik Truman hoče še večje kreditne za oboroževanje, zahteva "draft" in obvezno vojaško službo in oboroženimo Kitajsko, Grčijo, Turčijo in menda tudi že Španijo, Francijo in tako bo to

nadaljevano do kraja, ko se začne tretja svetovna vojna. Deloma smo že v nji, a hujše šele pride. Svet trpi. A je hrezn besede. Cemu se bi ljudstva ne osamosvojila in pomedila z "državnikom" in s kapitalisti, to je vprašanje, na katerega ni mogoče odgovoriti drugač kot da masa ne more trenzo misliti, zato mora v vojnahn umirati in plačevati vojna bremena in vojne stroške.

Kam v soboto 10. aprila?

Chicago, Ill. — "Slovenski dom" št. 86 SNPJ je vzlič svoji "pozni" številki eno izmed najstarejših slovenskih društev v Chicago. In ob enem najstarejšem v pionirske društvo na severni strani.

V soboto 10. aprila bo praznovano svojo 40-letnico.

Pridite vse. Zabavali se boste med nami kot še vselej na vsaki naši priredbi.

Naše društvo ni nikdar odklo-

nilo apelov na sodelovanje, ali za podporo. Vedno je sodelovalo v vsaki podporni akciji. V vsaki veliki stavki. Je včlanjeno v Prosvetni matici.

Torej ne pozabite priti med nas do soboto, 10. aprila. Sta res dve drugi priredbi, ena na isti večer od bratskega društva SNPJ. Mi smo našo oglašali že pred letom. Torej ni krivda pri nas.

Kar se tiče Wallaceovega shoda, seveda tudi ne moremo pomagati, ker sklicatelji so si pa poiskali primeren datum negle-

de in neoziraje se kakšne druge prijateljske priredbe se vrše na isti večer.

Kar se nas naprednih Slovencev na north side tiče, smo vse za novo gibanje in za Wallacea, in ga podpiramo. Zato pa boste dobri stvari prav tako koristili, če pridejte to soboto v naš krog. Boste dobro došli, postregli vas bomo čimboljše in zabavali se boste.

Torej na svidenje v soboto 10. aprila v dvorani na 635 Webster Ave.

Kako priti do nje?

Vzemite, ako pridete s poulico, Halsted St. kar do 2200 No. Halsted, potem imate od Halsted blok in pol hoda vzhodno do Webster Ave. do dvorane. Ako želite kaka druga pojasnila, jih vam bo dal radevolj tajnik društva John Morsi, telefon Diversey 0134, ali pa John Turk, telefon Lincoln 5498.

Torej na svidenje v soboto!

Prijatelj društva....

rili naše fante poleg milijonov in milijonov drugih. Danes pa so oni naši najboljši prijatelji. Ali si je človek zato ustvaril bo-

ga, da ga bo tepel z nadlogami na vse večne čase? Ali ni že čas, da to butaro naloži na pleča o-nim, ki ga zavajajo, lažejo in strašijo? Cemu je ne naložiti tistim, ki vam obljubljajo vse najboljše po smrti, sami pa si kupijo bogastva in si grade nebesa na tem svetu? Ako je res potrebno metati atomske bombe, naj se jih vrže na kovačnice župljanje in vojnih hujščev ter božjih namestnikov, da bodo ti vse zavajali na kriva poto. Kaj bi le rekjal njih učitelj Kristus, ako bi se nenadoma znašel med takimi oznanje-

valci božje besede, ki ljudem obljubujejo vse dobreto po smrti, kateri oni uživajo tukaj na zemlji? Ako si hočejo ustvariti svet brez sovraštva, bomo morali to delo izvršiti navadni ljudje, drugače bomo živel še nadalje do obljub.

Danes se nam nudi prilika, da popravimo kar smo zanemarili. Pojdimo na delo za tretjo stranko, čeprav še ne bomo pridobili socialistične demokracije. Dobimo pa lahko mir, katerega potrebujemo kot bolnik zdravja. Ne poslušajte zavajalce, pa naj bodo ti v frakih ali v črnih plastičnih, kajti oni se ne brigajo za delavske mase. Oni se brigajo za \$ za prav nedolžna kri kaplja od njih. Ako ste za MIR, morate podprtati tiste voditelje, ki delujejo za mir. Ako vam je pa vseeno, potem pa ostanite pri tisti stranki, ki ima dva imena in en sam program, in boste čim hitreje prišli v tista nebesa, katera vam obljubljajo kuterji s priznicami, same si jih pa branijo z vsemi štirimi.

Ne pozabite na datum 18. aprila. Pridite vse do bližu in daleč. Videli boste živo sliko, kaj so morali pretrpeti tisti, ki so se borili za svet brez sovraštva. Ves dobitek je namenjen za dobro namene, za svobodni tisk, za SANS in politično akcijo. Z veliko udeležbo boste pokazali kaplju Gabrovšku, da niste več tisti Janezi, s katerimi so kaplji pometali v staro do-

movini. Napolnite dvorano do zadnjega koticke, ne bo vam žal. Na svidenje!

Josef Korsic.

Plača za dela italijanskih vojnih ujetnikov

Med vojno je bilo poslanih v Zed. države precej italijanskih vojnih ujetnikov, ki so jih naše oblasti uposlite večinoma v južnih državah. V svrhu boljšega "priateljstva" med nami in Italijo smo slednji nedavno za delo ujetnikov plačali \$4,500,000. Na-

Vabilo na Prešernov koncert

Chicago, Ill. — V teh resnih časih, v katerih vojni hujščki strašijo svet pred komunizmom, malokdo govorja o kulturi, njenem delu in potrebi.

Le tu pa tam širom dežele se še dobi mala skupina, ki marljivo dela na kulturnem polju ne glede na to, kaj počne ostali svet.

Tako skupina je tudi moški pevski zbor France Prešeren, ki bo priredil svoj redni pomladanski koncert v nedeljo 18. aprila t. l. v dvorani SNPJ na Lawndale in 27. ulici.

Pričetek bo ob 3. pop. Po raznoljnem programu bo ples in prosta zabava v obliki dvoranah. Za ples bo igral J. Kovichev orkester.

Ne bom opisoval programa, katerega zbor pripravlja za omenjeni dan. Kdor redno poseže zborove priredbe, ve, da Prešeren vprizori vedno dober program, nekaj petja, in nekaj za smeh, in tako bo tudi to pot. Podani bodo razni prizori v slovenskem in angleškem jeziku, kar upam, da bo v zabavo vsem navzemočim.

Ne vem, ako je treba kaj več pisati in hvaliti Prešerena in njegovo delo. Zbor je med vami aktiven že dolgo let in — ako je bil deležen vaše navzočnosti do sedaj, je to bolj potreben tudi to pot, kakor tudi v boje, zakaj — izmed vseh organizacij imajo pevski zbor najtežjo pot in pri tem tudi Prešeren ni izvzet.

Zato vse citatelite Proletarca in vso slovensko javnost vljudo vabim v imenu zobra na ta koncert, da na ta način daste moralno oporo pevcem in storudnikom programa, sebi pa en popoldan in večer duševnega in veseljskega užitka, ter zabave med znanci in prijatelji. To je v nedeljo 18. aprila na sveteden Anton Udovich.

Uspšeno odpravljanje nepismenosti

Prejšnja jugoslovanska vlada se ni nikoli resno zavzala za odpravljanje analafetstva, ki ga je bilo v Jugoslaviji več kot v kateri koli drugi državi v Evropi. Največ ga je bilo v Srbiji, Macedoniji, v Bosni in Hercegovini, najmanj pa v Sloveniji.

Sedanja jugoslovanska vlada pa se je odločno zavzala to zlo odpraviti in ustanovila v vseh omenjenih krajih ne samo šole za mladino temveč tudi tečaje za odrasle. Do lani se je naučilo čitati in pisati že osmo stisoč odraslih ljudi. Citalnico in knjižnico ima sedaj že skoro vsaka vas.

Ker predsedki niso zidani na razumu, jih je z logiko nemoreče uničiti.—Tyrone Edwards.

Tole mi ne gre v glavo?

Skoro vsi unijski voditelji priznavajo, da je predsednik Truman fiasco in da so vse, ki se potegujejo za predsedniško nominacijo na republikanski listi nevredni pomoči delavskih unij. A vse temu voditelji unij CIO in AFL, in bratovščin železnarjev, udrihajo po Henryju Wallaceu, ki edini res zastopa delavski program in ki je edini izmed opozicionalnih kandidatov, ki ima ZASLOMBO mase. Le kako,

PRIPOVEDNI DEL

VLADIMIR NAZOR:

NOVELE

VELIKAN JOŽA

(Nadaljevanje.)

Motovunčani so prinesli iz krme vina in mesa. Jedo in piće pred lačnim velikonom, ki čaka na svojo pečenko. Ko volj je lačen, kajti zadnje dni je veliko kopal in oral gospodi meščanom. Na obzidju ženo hrup in se smejo ko na gostiji, čevljari pa je spet zapel:

Kmetje gnoj so pripeljali na polje si, v Babni dol! gnoj pojedel Veli Jože, zdaj pa zelja nič ne bo.

Vsi so se na široko zasmajali, čevljari se je po domisilih nove šale. — Bratci, je vpil, zakaj naj bi Joža umrl od lakote? Pojed nam, dokler mu ne zamašimo ust s pečenim koštrunom. — Tako je, pojed naj! — so dejali vsi, ker so vedeli, da bo čevljar pretnatal velikana.

In Joža je zapel pesem o svojem pradedu, o banu Dragonji. Ban je bil veliki kakor Joža, hraber in dober. Sezidal je Motovun v vladal v njem. Vse njive je zoral, iztrebil vse laze in zasadil motovunski gozd. Takrat je bilo okrog Motovuna vse srečno in veselo. Toda priše so vojske pritlikavev in se zagnale vanj ko roji čebel. Dragonja jih je podil od svojega mesta. Toda pritlikavci rasto iz tal ko gole. Kdo bi se jim ubranil? Bana so ranili z zastrupljenimi strelicami. Iz zasede so ga ubili.

Dragonjevo telo so pritlikavci zatrkljali čez obzidje. Pod mestom so ga zakopali in kup kamenja so mu nametali na grob. Zdaj gospodario oni v Motovunu, Dragonjev pravnik Joža je pa njihov hlapec.

Joža poje in odmeh mu prinaša pesem nazaj. Kar sladko je poslušati njegovo pesem. Stisnil je oči in razprl usta, iz njih mu teče pesem kakor reka.

— Hu! — je na lepem zarjul Joža. Velika kepa umazanega, mokrega sena mu je zamašila usta. To je bil pečeni koštrun, ki mu ga je bil obljudil čevljari.

— Hura! — je zagrmelo po obzidju. Meščani so postali razposojeno veseli.

— Je sočna pečenka, Joža?

Toda velikan je skočil pokonci. Tudi v njem je zavrela kri. Prestopil je zidovje in z rokami objel motovunski zvonik. Tresti ga je začel od temeljev pa do vrha.

Motovunčani so zagnali krik in zavpili na pomoč. Ko ponoreli so bežali. V drn in strn so se pognali proti hiši motovunskega župana. Orožje in čutare so metali stran in kričali: — Na pomoc! Po našem lepem zvoniku bo!

Joža je minila jeza, pustil je zvonik in sedel na svoje mesto. Smejal se je, ko je videl nori strah motovunskih meščanov.

do smrti bo delal, samo da bo dosti sladkega sadnega drevja, zelja in rož.

— Dolgin, vstan! V Koper greval — se je na lepem zaslišal glas prota Zuana. Proto je jezdil konja in mahal z dolgim bicem.

— Rajše bi tukaj ostal! — je dejal Joža.

— Vstani in pojdi! Tako sta ukazala motovunski župan in providur Barbabiška, — mu je odgovoril proto.

Joža je vstal, zavzdihnil in dejal, da bo ubogal svoje gospodarje.

Motovunčani so pohiteli na obzidje gledati, kako odhaja velikan Joža v Koper. Veliko je bilo nihov veselje. Cepice in cokle so metali v zrak, mahali z rokami, kričali in žvižgali koponoreli.

— Srečno pot, Joža! Bog daj, da bi utonil!

— Zvonik sv. Marka potresi, če si junak!

Podvijaj se, da se ti ne prismodi pečenka v Benetkah!

— Z doživo hčerjo te bodo ozenili, lepi Joža!

— Bog daj, da te ne bi nikoli več videli, požeruh!

Motovunčani so gledali, kako jaha spodaj po dolini proti Zuanu, za njim pa drobno in počasi koraca velikan Joža. Velikan je nosil na rami nekaj dolgega in debelega, velikemu kopiju pobodnega — menda okleščeno deblo domačega hrasta.

Meščani so gledali in kričali, kleli in žvižgali, dolgo, dolgo — dokler jim popotna nista izginala izpred oči.

Velikan Joža gre v Koper

Velika noč je — veseli in topli dnevi zgodnjne pomlad!

Motovunski župan sedi pred širokim oknom svoje palače in se pogovarja s tajnikom, suhlatim in bledim gospodom Civetom. Župan mu pravi, da bi bilo dobro poslati Joža v mesto Koper, odkoder ga bo velika ladja odpeljala v Benetke k providurju Barbabiški. Civeta pa mu odgovarja: Kako bo pa naše mesto brez velikana Joža? Kopije za nas, seje in žanje. Za tista zanirkno kravico, ki mu jo dajemo vsako soboto, nas redi in brani. Kdo bo drva sekal motovunskem gozdu, ko ne bo velikana Joža? Joža je kakor vol, ki ne zna nič drugega kakor ubogati in delati. Motovunčani bodo brez njega pomrli. — Tako pravi Civetta, župan pa mu ugovarja, da so velikana Joža Motovunčani že zdlnajti siti in bi bilo prav, če ubogajo providurja. Se danes naj proto Zuanu odvede Joža v Koper, iz Kopra pa z ladjo in Benetke.

Medtem ko sta se tako pogovarjala, je velikan Joža zdelan počival na obrežju reke Mirne pod mestom. Zavalil se je vznak, se stegnil kolikor je bil dolg in širok; vdihaloval sveži polmadlinski zrak, postavlja zvonec velikonočnih zvonov in strmi sonce. Nekaj časa se sonči kakor velik zelen kuščar, potem se spet valja po travi kakor medved. Mlad je, zdrav in zadovoljen. Odputil je Motovunčnom velike žalitve; tudi naprej jim bo pridno delal. Oni so venari gospoda, on pa kmet.

Motovunčani so zagnali krik in zavpili na pomoč. Ko ponoreli so bežali. V drn in strn so se pognali proti hiši motovunskega župana. Orožje in čutare so metali stran in kričali: — Na pomoc! Po našem lepem zvoniku bo!

Joža je minila jeza, pustil je zvonik in sedel na svoje mesto. Smejal se je, ko je videl nori strah motovunskih meščanov.

do smrti bo delal, samo da bo dosti sladkega sadnega drevja, zelja in rož.

— Dolgin, vstan! V Koper greval — se je na lepem zaslišal glas prota Zuana. Proto je jezdil konja in mahal z dolgim bicem.

— Rajše bi tukaj ostal! — je dejal Joža.

— Vstani in pojdi! Tako sta ukazala motovunski župan in providur Barbabiška, — mu je odgovoril proto.

Joža je vstal, zavzdihnil in dejal, da bo ubogal svoje gospodarje.

Motovunčani so pohiteli na obzidje gledati, kako odhaja velikan Joža v Koper. Veliko je bilo nihov veselje. Cepice in cokle so metali v zrak, mahali z rokami, kričali in žvižgali koponoreli.

— Srečno pot, Joža! Bog daj, da bi utonil!

— Zvonik sv. Marka potresi, če si junak!

Podvijaj se, da se ti ne prismodi pečenka v Benetkah!

— Z doživo hčerjo te bodo ozenili, lepi Joža!

— Bog daj, da te ne bi nikoli več videli, požeruh!

Motovunčani so gledali, kako jaha spodaj po dolini proti Zuanu, za njim pa drobno in počasi koraca velikan Joža. Velikan je nosil na rami nekaj dolgega in debelega, velikemu kopiju pobodnega — menda okleščeno deblo domačega hrasta.

Meščani so gledali in kričali, kleli in žvižgali, dolgo, dolgo — dokler jim popotna nista izginala izpred oči.

— Srečno pot, Joža! Bog daj, da bi utonil!

— Zvonik sv. Marka potresi, če si junak!

Podvijaj se, da se ti ne prismodi pečenka v Benetkah!

— Z doživo hčerjo te bodo ozenili, lepi Joža!

— Bog daj, da te ne bi nikoli več videli, požeruh!

Motovunčani so gledali, kako jaha spodaj po dolini proti Zuanu, za njim pa drobno in počasi koraca velikan Joža. Velikan je nosil na rami nekaj dolgega in debelega, velikemu kopiju pobodnega — menda okleščeno deblo domačega hrasta.

Meščani so gledali in kričali, kleli in žvižgali, dolgo, dolgo — dokler jim popotna nista izginala izpred oči.

— Srečno pot, Joža! Bog daj, da bi utonil!

— Zvonik sv. Marka potresi, če si junak!

Podvijaj se, da se ti ne prismodi pečenka v Benetkah!

— Z doživo hčerjo te bodo ozenili, lepi Joža!

— Bog daj, da te ne bi nikoli več videli, požeruh!

Motovunčani so gledali, kako jaha spodaj po dolini proti Zuanu, za njim pa drobno in počasi koraca velikan Joža. Velikan je nosil na rami nekaj dolgega in debelega, velikemu kopiju pobodnega — menda okleščeno deblo domačega hrasta.

Meščani so gledali in kričali, kleli in žvižgali, dolgo, dolgo — dokler jim popotna nista izginala izpred oči.

— Srečno pot, Joža! Bog daj, da bi utonil!

— Zvonik sv. Marka potresi, če si junak!

Podvijaj se, da se ti ne prismodi pečenka v Benetkah!

— Z doživo hčerjo te bodo ozenili, lepi Joža!

— Bog daj, da te ne bi nikoli več videli, požeruh!

Motovunčani so gledali, kako jaha spodaj po dolini proti Zuanu, za njim pa drobno in počasi koraca velikan Joža. Velikan je nosil na rami nekaj dolgega in debelega, velikemu kopiju pobodnega — menda okleščeno deblo domačega hrasta.

Meščani so gledali in kričali, kleli in žvižgali, dolgo, dolgo — dokler jim popotna nista izginala izpred oči.

— Srečno pot, Joža! Bog daj, da bi utonil!

— Zvonik sv. Marka potresi, če si junak!

Podvijaj se, da se ti ne prismodi pečenka v Benetkah!

— Z doživo hčerjo te bodo ozenili, lepi Joža!

— Bog daj, da te ne bi nikoli več videli, požeruh!

Motovunčani so gledali, kako jaha spodaj po dolini proti Zuanu, za njim pa drobno in počasi koraca velikan Joža. Velikan je nosil na rami nekaj dolgega in debelega, velikemu kopiju pobodnega — menda okleščeno deblo domačega hrasta.

Meščani so gledali in kričali, kleli in žvižgali, dolgo, dolgo — dokler jim popotna nista izginala izpred oči.

— Srečno pot, Joža! Bog daj, da bi utonil!

— Zvonik sv. Marka potresi, če si junak!

Podvijaj se, da se ti ne prismodi pečenka v Benetkah!

— Z doživo hčerjo te bodo ozenili, lepi Joža!

— Bog daj, da te ne bi nikoli več videli, požeruh!

Motovunčani so gledali, kako jaha spodaj po dolini proti Zuanu, za njim pa drobno in počasi koraca velikan Joža. Velikan je nosil na rami nekaj dolgega in debelega, velikemu kopiju pobodnega — menda okleščeno deblo domačega hrasta.

Meščani so gledali in kričali, kleli in žvižgali, dolgo, dolgo — dokler jim popotna nista izginala izpred oči.

— Srečno pot, Joža! Bog daj, da bi utonil!

— Zvonik sv. Marka potresi, če si junak!

Podvijaj se, da se ti ne prismodi pečenka v Benetkah!

— Z doživo hčerjo te bodo ozenili, lepi Joža!

— Bog daj, da te ne bi nikoli več videli, požeruh!

Motovunčani so gledali, kako jaha spodaj po dolini proti Zuanu, za njim pa drobno in počasi koraca velikan Joža. Velikan je nosil na rami nekaj dolgega in debelega, velikemu kopiju pobodnega — menda okleščeno deblo domačega hrasta.

Meščani so gledali in kričali, kleli in žvižgali, dolgo, dolgo — dokler jim popotna nista izginala izpred oči.

— Srečno pot, Joža! Bog daj, da bi utonil!

— Zvonik sv. Marka potresi, če si junak!

Podvijaj se, da se ti ne prismodi pečenka v Benetkah!

— Z doživo hčerjo te bodo ozenili, lepi Joža!

— Bog daj, da te ne bi nikoli več videli, požeruh!

Motovunčani so gledali, kako jaha spodaj po dolini proti Zuanu, za njim pa drobno in počasi koraca velikan Joža. Velikan je nosil na rami nekaj dolgega in debelega, velikemu kopiju pobodnega — menda okleščeno deblo domačega hrasta.

Meščani so gledali in kričali, kleli in žvižgali, dolgo, dolgo — dokler jim popotna nista izginala izpred oči.

— Srečno pot, Joža! Bog daj, da bi utonil!

— Zvonik sv. Marka potresi, če si junak!

Podvijaj se, da se ti ne prismodi pečenka v Benetkah

★ ★ KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE ★ ★

KOMENTARJI

(Nadaljevanje s i. strani.)

taka podvzetja "demokratična" in domoljubna, se moti. Izvajajo jih ljudje, ki so sfanatizirani blapci, pa sanjajo, da so svobodni ljudje. Kajti gospodarjem si ne upijo skritivi niti enega lasu.

Palestina in najbolj pa židje v nji so ena največjih žrtev anglo-ameriškega imperializma. Vedno so mu bili za žogo. V prvih svetovnih vojnah je židom obljubil v imenu angleške vlade Palestino takratni angleški državnik Balfour. Na to so njegovi nasledniki obetanje židom umaknili, a dopustili so jim naseljevanje v sveto deželo. Ko je bilo tam židov po minetu Arabcev že veliko več kot odveč, so se začeli nemiri. V njih je Anglija žrtvovala mnogo življenj svojih vojakov, a ob enem si ohranila prijateljstvo Arabcev, ki pa si ga sama ni mogla obdržati, zato je tudi to breme zvrnila na Zed. države. V Washingtonu so ga sprejeli in mislili, da bodo lahko jahali dvojnega konja. Pa ne gre. Židje se hudeju in Truman tudi v tej svoji nerodni igri — na katero se nič ne razume, izgubili. Zapas je svoj ugled in strežejo mu po predsedniški službi njegov lastni ljudje. Po vsem zadovoljni pa so petrolejski kralji in muničijski magnati. Oboji delujejo pod krinko borbe zoper "komunizem". Masa ploska, ker ne ve, da ji profitarski sistem siplje pesek v oči.

Vojni veterani se včasi oglašajo tudi v stavkah. Tako so n. pr. nedavno paradirali pred klavnicami — v Chicagu in drugje — da opozorejo javnost na stavko, v kateri so prisadeti. Za izboljšanje življenskih razmerne zahtevajo mnogo. Saj so to ne le najslabše placani delavci ampak opravljajo tudi najbolj neprijetna dela. Ubijati, klati, delati v smradu dan za dnem, noč za nočjo, to prav gotovo ni ne mikavko in ne zdravo delo. Toda te vrste veteranov policija ne ščiti. In v časopisu ne dobre reklame, pa če se še toliko odevajo v zvezdnato zastavo. A če pa zastavo nosijo z gesli proti "neameriškim" aktivnostim in pa s klici za boj zoper "komuniste", ki motijo industrialni mir — o, tedaj pa jih vidite v filmskih novicah in v slikah v dnevnem tisku. Ce si za privatni profit, si patriot. Ako si za socialno pravičnost, te vabijo, da se poberi v Rusijo.

Sovjetske podmornice so v ameriški vladni propagandi bile nekaj dni v vseh časopisih in v vsakem radio-oddajnem aparatu. Ljudje so poslušali in se zgražali: "Cemu pa jih naša mornarica ne potopi? Ker jih je videla, ali jih je treba toliko vpti, namesto da jih bi poslala meni nič tebi nič na morsko dno?" Da, bila je zelo nečedna komedija. Ali se je kak Američan vprašal, kaj pa počno naše bojne ladje, podmornice z njimi vred, širom sveta in tih ob sovjetskih obrežjih? Ne, niso se vprašali, ker jim kapitalistični tisk in monopolistični radio ne dovoli, da bi čuli obe strani zvona. Par sovjetskih podmornic ni

nič v primeru z ogromno bojno pomorsko silo, ki jo imamo v Sredozemlju, v Aziji, v Jadranskem morju, v Italiji itd. In ce smo demokratični, cemu naj bi bilo za Rusijo greh, če pošije za našimi ladjami "v mirnem času" na ogled kako svojo podmorsko barkico? Moskva trdi, da so si ameriški propagandisti storijo o ruskih submarinah izmisli, v pritisku na kongres, da bi uvedel obvezno vojaško službo. Taka je današnja "mrzla" vojna. Stane nas milijarde dolarjev in Evropa pa je v smrtnem strahu, da se prične na njeni zemlji in ob njenih morjih nov krvavi ples. Cemu? V kak namene?

Fraza "zelezni zastor" je silno zlorabljana in zavajalna. Mnogi iz Evrope, ki pridejo v Zed. države z postavnimi potnimi listi, spoznajo ob prihodu v New York, da imamo tu zelo nepredirenen zelezni zastor in prednojim je dovoljeno izmuzniti se pod njim, morajo obljubiti, da ne bodo uganjali nikakih proti-ameriških aktivnosti in sploh nesčesar, kar bi ogrožalo vnanjo politike našega državnega deparmenta. Torej imajo kritiki prav, ko trdijo, da je naš zelezni zastor bolj jeklen in nepredirenljiv kakor pa sovjetski. Le kdaj bo ta "mrzla" vojna nehašla! Oba zastora se bi lahko dvignila in v deželah pred enim kakov pred drugim bi lahko nastala vzajemnost. Ampak predno se to zgoditi, bo moral kapitalizem priznati, da je na vojno izgubil že v prvi svetovni vojni. Nič ne pomaga, "svobodnemu podjetništvu" je odzvonilo.

Kongresnik Engel iz Michigana je predlagal v zbornici obozrežev vse protikomunistične Evrope na ameriške stroške. Točka ali bi to do gladni Evropi dovolj kruha? In če ne, koliko časa bo to nalogo mogla vršiti ekonomika sila Zed. držav? Ne dolgo. To ve tudi Wall Street. A vseeno upa, da će razbijemo USSR in se socializirani bogatev v nji in v njenih "satelitnih" spolnostih "privatni Kapital", se vrne "krščanska civilizacija", "naš način življenja" in pa "svobodno podjetništvo". Kajče bi ti ljudje pomislili, da tudi a s svojimi atomskimi bombarji zrušijo vsa sovjetska mestna in pomorska mesta? Ne, tukaj je boj na nobenem mogoče izkopati in kmeter ter delavci ne bodo svojih socialističnih industrij vrnili pariskim, newyorskim in londonskim bankarjem pa tudi če ameriški bombniki Moskvo jutri združo. A jih ne mika v tako drzno pustolovščino. In baž radi tege tolikšna živčna vojna.

Papež Pij XII. je imel na velikonočno nedeljo — kot so trdila ameriška novinska poročila, na trgu sv. Petra pol milijona ljudi. To je velih shod, posebno ako imaš še radio-omrežje zraven. Pij je govoril nekoliko o Kristovem vstajenju, največ pa o volilni kampanji v Italiji. "Morate glasovati tako, da zmanjšate moči tebi nič na morsko dno?" Da, bila je zelo nečedna komedija. Ali se je kak Američan vprašal, kaj pa počno naše bojne ladje, podmornice z njimi vred, širom sveta in tih ob sovjetskih obrežjih? Ne, niso se vprašali, ker jim kapitalistični tisk in monopolistični radio ne dovoli, da bi čuli obe strani zvona. Par sovjetskih podmornic ni

Božji mlini meljejo, pravi pregor — meljejo počasi, a sigurno. Ip tako vidimo, da tisti, ki se v cerkvene plače najbolj ogrinjajo, tudi najbolj izgubljajo, četudi jim ni v življenjskem nivoju še nobene sile. V mislih imamo na primer kandidate za povrnitev na prestole: španskega Juana, romunskega Mihaela, habšurškega Otona, jugoslovanskega Petra, albanskega Zoga, italijanskega Umberta itd.

Na gre in ne gre, neglede kaže kaj pomaga finančno in politično "zapadna demokracija".

Cehoslovaško še objokujejo. Kaj za božjo voljo pa se je zgodilo v nji? To, da je postal "totalitarista"? Ampak dočim je ameriški reakciji Francova totalitarna Spanija toliko po volji, da ji je pripravljena pomagati s stotinami milijon dolarjev in z oboroževanjem, pa ne bi dali Cehoslovaški ali Jugoslaviji in Poljski niti ene puške — niti za zlat denar ne! Vzrok: tuji in domači kapitalisti so sedaj na Češkem ob svoja bogastva in lecerki bodo plačana veleposestva, drugine ne. Franco, Hitler in Mussolini so privatna bogastva ščitili, zato je sedaj našim zmagovalem hudo, ker se namenito njih podpirali brkatega Jožeta. In Tita med vojno, ko so ga še potrebovali. Toda mar bo francoski, angleški, ameriški in nemški kapital še kdaj dobil našaj Jugoslavanske bakrene, svinčne in razne druge rudnike? Ali oljna polja v Romuniji in na Madžarskem? Ali Skodovo tovarne na Češkem? Tistih dñi je konec in zato v kapitalističnem svetu toliko histerije, ki nas peha ob enem v tretjo svetovno vojno.

Gospodarski interesni med njimi se križajo, posebno med Anglico in Francijo. Zato bodo ekonomski vprašanja med njimi težje razvozljiva, kar je predlagal francoski predsednik.

In to je glavni namen te zvez.

Gospodarski interesni med njimi se križajo, posebno med Anglico in Francijo. Zato bodo ekonomski vprašanja med njimi težje razvozljiva, kar je predlagal francoski predsednik.

Zapadna Nemčija pa je že v procesu asimiliranja novi zvez.

Predsednik Truman je tej zapadno-evropski uniji zagotovil ameriško ekonomsko sodelovanje in v slučaju potrebe tudi vojaško zaščito. Amerika je torej zraven, dasi ne direktno pridružena. Vendar pa je zapadni blok odvisen popolnoma od ameriških dajatev in v slučaju vojne od ameriške oborožene sile.

Razumljivo je, da v vzhodnem bloku na ta poskus oborožene zvezze proti njemu ne gledejo prijazno. In ne tiste delavške unije in stranke v zapadni Evropi, ki delujejo proti obnovljaju kapitalizma v Evropi. V mislih imamo kajpada komuniste in tiste druge skupine, unije ter stranke (n. pr. socialistično stranko v Italiji), ki sodelujejo s komunisti.

Kako sodi ta druga stran o novi zapadno-evropski zvezzi, ki jo je prvotno v sporih z Rusijo predlagal v Fultonu, Mo., Winston Churchill in je načrt za njim povzel sedanji vneseni minister Ernest Bevin, priča sledi.

Podaljševal bo evropskemu kapitalizmu življenje in to je vse kar bo zmogel.

"Bevinov plan", okrog katerega je angleška propaganda toliko bučala, je naletel skoraj povsod na zelo hladen sprejem.

Volja britanskih vladajočih krovov, da bi izvajali nadzorstvo nad političnim in gospodarskim življenjem zapadne Evrope in si zagotovili neizpodobitno vlogo glavnih izvršiteljev ameriškega imperializma v Evropi, ni vzbudil mnogo navdušenja v prestolnicah malih držav, še manj pa v prestolnicah velikih držav.

Izvoz angleškega premoga

Anglija sedaj že izvaja svoj premog v države, od katerih je odvisna za surove in živež.

Ob enem pa je izvozila od zadnjih zime iz Zed. držav za svoje potrebe 606.000 ton premoga, kar jo stane 12 milijonov dolarjev.

V ITALIJI je duhovščina s papežem vred udeležena v volilni kampanji in vernikom preti z ekskomunikacijo in z odvzemom zakramentov, če bodo volili za komunistično-socialistično ljudsko fronto. Na strani cerkve je katoliška vlada, ki je nedavno pokazala "studi svojo oboroženo moč". De Gasperi pa je opozicijo posvaril, da naj bo mirna, kajti vlada je pripravljena vsak odprt zatreti s silo.

ZAPADNO-EVROPSKA UNIJA JE ZGOLJ VOJAŠKA ZVEZA PROTIV SOVJ. BLOKU

Sredi marca so v Bruslju ustavili po dolgih pogajanjih tako zavzano Zapadno-evropsko zvezno. Njen temeljni namen je za jezjevanje komunizma. Ali pravilnejše, konsolidiranje zapadnih držav za vojno proti Sovjeti. Svica je zavzela posebno stalnico. Niti hinavstvo brez primevere britanske diplomacije niti lažniva demagogija laburističnih voditeljev nista mogli zakriti javnemu menju pretnje nove vojne avanture, ki se skriva v Bevinovem predlogu!

Male države kot so Belgija, Nizozemska in Luksemburg, ki nosijo že nekaj časa skupno ime Benelux, toda so popolnoma odvisne, pa se niso upale odbiti Bevinov plan. Voditelj belgijskih socialistov Spaak, ki vodi prav za prav zunanjega politika Beneluksa, je bil že prej predhodnik "zapadne unije", tedaj ko je londonski vlad predsedoval Churchill. Belgia in Nizozemska sta očitno upali odbiti Bevinov plan. Voditelj belgijskih socialistov Spaak, ki vodi prav za prav zunanjega politika Beneluksa, je bil že prej predhodnik "zapadne unije", tedaj ko je londonski vlad predsedoval Churchill. Belgia in Nizozemska si nista upali odbiti Bevinov plan zaradi tega, ker so njihove azijske in afriške kolonije še vedno prav za prav v rokah Angležev, in ker bi mogla imeti odkonlitev skupnega izkorisčanja njihovih bogastev, kar je predlagal "zapadne unije", tedaj ko je londonski vlad predsedoval Churchill. Belgia in Nizozemska si nista upali odbiti Bevinov plan zaradi tega, ker so njihove azijske in afriške kolonije še vedno prav za prav v rokah Angležev, in ker bi mogla imeti odkonlitev skupnega izkorisčanja njihovih bogastev, kar je predlagal "zapadne unije", tedaj ko je londonski vlad predsedoval Churchill. Belgia in Nizozemska si nista upali odbiti Bevinov plan zaradi tega, ker so njihove azijske in afriške kolonije še vedno prav za prav v rokah Angležev, in ker bi mogla imeti odkonlitev skupnega izkorisčanja njihovih bogastev, kar je predlagal "zapadne unije", tedaj ko je londonski vlad predsedoval Churchill. Belgia in Nizozemska si nista upali odbiti Bevinov plan zaradi tega, ker so njihove azijske in afriške kolonije še vedno prav za prav v rokah Angležev, in ker bi mogla imeti odkonlitev skupnega izkorisčanja njihovih bogastev, kar je predlagal "zapadne unije", tedaj ko je londonski vlad predsedoval Churchill. Belgia in Nizozemska si nista upali odbiti Bevinov plan zaradi tega, ker so njihove azijske in afriške kolonije še vedno prav za prav v rokah Angležev, in ker bi mogla imeti odkonlitev skupnega izkorisčanja njihovih bogastev, kar je predlagal "zapadne unije", tedaj ko je londonski vlad predsedoval Churchill. Belgia in Nizozemska si nista upali odbiti Bevinov plan zaradi tega, ker so njihove azijske in afriške kolonije še vedno prav za prav v rokah Angležev, in ker bi mogla imeti odkonlitev skupnega izkorisčanja njihovih bogastev, kar je predlagal "zapadne unije", tedaj ko je londonski vlad predsedoval Churchill. Belgia in Nizozemska si nista upali odbiti Bevinov plan zaradi tega, ker so njihove azijske in afriške kolonije še vedno prav za prav v rokah Angležev, in ker bi mogla imeti odkonlitev skupnega izkorisčanja njihovih bogastev, kar je predlagal "zapadne unije", tedaj ko je londonski vlad predsedoval Churchill. Belgia in Nizozemska si nista upali odbiti Bevinov plan zaradi tega, ker so njihove azijske in afriške kolonije še vedno prav za prav v rokah Angležev, in ker bi mogla imeti odkonlitev skupnega izkorisčanja njihovih bogastev, kar je predlagal "zapadne unije", tedaj ko je londonski vlad predsedoval Churchill. Belgia in Nizozemska si nista upali odbiti Bevinov plan zaradi tega, ker so njihove azijske in afriške kolonije še vedno prav za prav v rokah Angležev, in ker bi mogla imeti odkonlitev skupnega izkorisčanja njihovih bogastev, kar je predlagal "zapadne unije", tedaj ko je londonski vlad predsedoval Churchill. Belgia in Nizozemska si nista upali odbiti Bevinov plan zaradi tega, ker so njihove azijske in afriške kolonije še vedno prav za prav v rokah Angležev, in ker bi mogla imeti odkonlitev skupnega izkorisčanja njihovih bogastev, kar je predlagal "zapadne unije", tedaj ko je londonski vlad predsedoval Churchill. Belgia in Nizozemska si nista upali odbiti Bevinov plan zaradi tega, ker so njihove azijske in afriške kolonije še vedno prav za prav v rokah Angležev, in ker bi mogla imeti odkonlitev skupnega izkorisčanja njihovih bogastev, kar je predlagal "zapadne unije", tedaj ko je londonski vlad predsedoval Churchill. Belgia in Nizozemska si nista upali odbiti Bevinov plan zaradi tega, ker so njihove azijske in afriške kolonije še vedno prav za prav v rokah Angležev, in ker bi mogla imeti odkonlitev skupnega izkorisčanja njihovih bogastev, kar je predlagal "zapadne unije", tedaj ko je londonski vlad predsedoval Churchill. Belgia in Nizozemska si nista upali odbiti Bevinov plan zaradi tega, ker so njihove azijske in afriške kolonije še vedno prav za prav v rokah Angležev, in ker bi mogla imeti odkonlitev skupnega izkorisčanja njihovih bogastev, kar je predlagal "zapadne unije", tedaj ko je londonski vlad predsedoval Churchill. Belgia in Nizozemska si nista upali odbiti Bevinov plan zaradi tega, ker so njihove azijske in afriške kolonije še vedno prav za prav v rokah Angležev, in ker bi mogla imeti odkonlitev skupnega izkorisčanja njihovih bogastev, kar je predlagal "zapadne unije", tedaj ko je londonski vlad predsedoval Churchill. Belgia in Nizozemska si nista upali odbiti Bevinov plan zaradi tega, ker so njihove azijske in afriške kolonije še vedno prav za prav v rokah Angležev, in ker bi mogla imeti odkonlitev skupnega izkorisčanja njihovih bogastev, kar je predlagal "zapadne unije", tedaj ko je londonski vlad predsedoval Churchill. Belgia in Nizozemska si nista upali odbiti Bevinov plan zaradi tega, ker so njihove azijske in afriške kolonije še vedno prav za prav v rokah Angležev, in ker bi mogla imeti odkonlitev skupnega izkorisčanja njihovih bogastev, kar je predlagal "zapadne unije", tedaj ko je londonski vlad predsedoval Churchill. Belgia in Nizozemska si nista upali odbiti Bevinov plan zaradi tega, ker so njihove azijske in afriške kolonije še vedno prav za prav v rokah Angležev, in ker bi mogla imeti odkonlitev skupnega izkorisčanja njihovih bogastev, kar je predlagal "zapadne unije", tedaj ko je londonski vlad predsedoval Churchill. Belgia in Nizozemska si nista upali odbiti Bevinov plan zaradi tega, ker so njihove azijske in afriške kolonije še vedno prav za prav v rokah Angležev, in ker bi mogla imeti odkonlitev skupnega izkorisčanja njihovih bogastev, kar je predlagal "zapadne unije", tedaj ko je londonski vlad predsedoval Churchill. Belgia in Nizozemska si nista upali odbiti Bevinov plan zaradi tega, ker so njihove azijske in afriške kolonije še vedno prav za prav v rokah Angležev, in ker bi mogla imeti odkonlitev skupnega izkorisčanja njihovih bogastev, kar je predlagal "zapadne unije", tedaj ko je londonski vlad predsedoval Churchill. Belgia in Nizozemska si nista upali odbiti Bevinov plan zaradi tega, ker so njihove azijske in afriške kolonije še vedno prav za prav v rokah Angležev, in ker bi mogla imeti odkonlitev skupnega izkorisčanja njihovih bogastev, kar je predlagal "zapadne unije", tedaj ko je londonski vlad predsedoval Churchill. Belgia in Nizozemska si nista upali odbiti Bevinov plan zaradi tega, ker so njihove azijske in afriške kolonije še vedno prav za prav v rokah Angležev, in ker bi mogla imeti odkonlitev skupnega izkorisčanja njihovih bogastev, kar je predlagal "zapadne unije", tedaj ko je londonski vlad predsedoval Churchill. Belgia in Nizozemska si nista upali odbiti Bevinov plan zaradi tega, ker so njihove azijske in afriške kolonije še vedno prav za prav v rokah Angležev, in ker bi mogla

Iz SANsovega urada

3424 W. 26th St., Chicago 23, Ill.

RAČUN ZA JANUAR IN FEBRUAR 1948

Bilanca dne 31. decembra 1947. \$ 3,472,33

DOHODKI za upravni sklad SANSA:

St. podružnice in kraj	Vsota
1. Detroit, Michigan	25.00
2. Chicago, Illinois	75.00
8. West Newton, Pennsylvania	14.85
12. West Aliquippa, Pennsylvania	18.25
24. Virden, Illinois	3.87
25. Chicago, Illinois	8.50
27. Arcadia, Kansas	4.25
30. Sharon, Pennsylvania	5.40
38. Acmetonia, Pennsylvania	50.00
45. Sheboygan, Wisconsin	4.05
48. Cleveland, Ohio	309.00
54. South Chicago, Illinois	80.65
55. Strabane, Pennsylvania	51.00
59. Brooklyn, New York	30.00
60. Chicago, Illinois	100.00
61. Indianapolis, Indiana	70.00
91. Chisholm, Minnesota	25.00
97. Newark, New Jersey	4.00
106. Euclid, Ohio	22.00
107. Gallup, New Mexico	36.00
111. Power Point, Ohio	10.00
Odbor jugoslovenskih Amerikancev, Bessemer, Pa.	81.38
Za prodane knjizice "Religion in Yugoslavia".	250.00
Federacija društva SNP (od filmov), Pittsburgh, Pa.	75.40
Michael R. Kumer, Universal, Pa.	10.00
Joseph Potochnik, Owren, Wisconsin	20.00
John Vogler, st., Youngstown, Ohio	5.00
Prispevki za ZOJSA, New York, N. Y.	19.50
Za posamezne številke revije "Tovaris".	95
	\$ 1,607.05
	\$ 5,079.38

IZDATKI

Najemnina urada	\$ 200.00
Razsvetljava in čiščenje	7.12
Plača tajnika	78.12
Plača pomočnika	364.95
Telefon in telegrami	12.66
Poština	101.71
Eksprez	33.09
Davek socialne zaščite	14.52
Davek od plač	53.30
Tiskovine	56.50
T & T buletin	130.00
Knjige	464.00
Shodi in prireditve	138.59
Podpora Ameriškemu slovenskemu kongresu	100.00
Seja eksekutive SANSA, 17. januarja 1948	279.80
Seja eksekutive SANSA, 17. jan. (Nar. odbor za svob. tisk.)	132.00
Zapisnik	10.00
Math. Cvetic (Odsek za mladinsko aktivnost)	56.30
Prispevki nabrani v podporo ZOJSA	57.90
Knjizice "Religion in Yugoslavia".	250.00
Uradske potrebščine	18.80
Naročnina	2.00
Časniki	2.20
Razno	50
Skupni izdatki iz upravnega sklada.	\$ 2,563.16
Bančna bilanca dne 29. februarja 1948.	\$ 2,499.34
Ročna blagajna dne 29. februarja 1948.	16.88
	2,516.22
	\$ 5,079.38

SKLAD OTROŠKE BOLNISNIKE

Bilanca dne 31. decembra 1947.	\$ 129,915.30
Dohodki v januarju 1948.	414.00
Dohodki v februarju 1948.	27.00
Obresti	740.99
	\$ 131,097.29
Obljubljena vsota (Pledges)	33,000.00
	\$ 164,097.29

SKLAD SVOBODNEGA Tiska

Bilanca dne 31. decembra 1947.	\$ 173.75
Prispevki v januarju 1948.	40.00
Prispevki v februarju 1948.	265.20
	\$ 478.95
Izplačano odboru za svobodni tisk.	478.95
Preostanek	000.00

Mirko G. Kuhel, gl. tajnik.

Vinceent Cinkar, blagajnik.

Naprej s kampanjo za nove člane SANSA!

Kakor v času prve svetovne vojne, tako smo ameriški Slovenci tudi v teku zadnje pričeli do zaključka, da nam je potrebna posebna organizacija, potem katere je mogoče uspešno delati in pomagati za doseg do boljšo dobročinstvo bratom in sestram v starji domovini. Tako smo ustavili organizacijo "Slovenski ameriški narodni svet," pod katerega okriljem smo storili veliko plenitvenega dela v omenjenem oziru. Ampak s tem, ko je ljudstvo Jugoslavije prišlo do svoje — republikanske forme vlade, pa še ni rečeno, da je naše delo popolnoma izvršeno ali da ta organizacija ni več važna in potrebna. Kdor je pod takim vtiškom, temu seveda pomanjkuje znanje o važnosti funkcije te ustanove.

Ne samo to, da številni sovražniki, pod krinko ali raznovrstnimi pretvezami, stremijo po življenju mladi jugoslovenski ljudovladi, ampak tudi tukaj, v ti deželi, za katero smo tudi mi mnogo žrtvali, je demokracija danes v nevarnosti, kar pomeni, da nam je SANSA še vedno potreben! Brez organizacije je naš napredno usmerjen boj tako neuspešen proti enim kot drugim sovražnikom napredka kot je brezuspešna borba vojaka v vojni brez orožja. Vsled tega moramo našo organizacijo za vsako ceno obdržati, in ne samotno; moramo jo tudi poziveti, pridobiti, ji moramo novega član-

vojno, katera zna uničiti vse upre in delo človeštva.

Ne sledite takim, ki nimajo nobenega odpora ali odločnosti in so že izgubili vsako upanje v bodočnost, ampak stopite v vrste pogumnih nasprotnikov tistih, ki se hočejo — radi osebnega bogastva in udobnosti, igrat z življenji milijonov ljudi. Ljudski glas, pravi rek, če je dovolj močan, prestavi gore in tako lahko tudi prepreči vojno, ako se ljudstvo zdrami pravočasno. Upanje izgubijo le bojazljivci in omahljivci, kakoršni pa ne smete biti v naših vrstah. Naši bratje v starji domovini so se uprli vojni mašini, kakoršne ni poznal svet in mnogi pesimisti so tedaj prerokovali, da so si partizani zbrali samomor. Toda njihova odločnost je priponogla k uničenju barbarskega fašizma in če hočemo biti vredni imena svojih bratov in sester v naši rojstni domovini, jih moramo posnetati v njihovi odločnosti.

F. A. Vider.
predsednik SANSA.

Nepokoj in politična zmuda po svetu vodi v novo vojno

(Konec s 1. strani.)

incidentih in se jih izravnalo, ali pa se dogodi še kaj hujšega.

Amerika oborožuje

Napetost seveda ni samo v Nemčiji. Poleg se je za enkrat v Franciji, je pa toliko večja v Italiji. De Gasperijeva vlada je v demonstracijo proti levickemu bloku priredila v Rimu vojško parado in zborovalna z veliko reklamo skupaj iz mesta in bližnjih krajev pol milijona ljudi, ki so vzklikali vojaštvu in vladu ter klicali "smrt komunizmu! Živila Italija! Živila Amerika!" Okrog 25,000 vojakov je bilo v paradi z moderarnimi tanki, topovi in drugim oružjem, s katerim jih je opremila Amerika in Anglija. To vojašča je pripravljeno na udar čim bi se komunisti odločili pričeti civilno vojno.

Minulo nedeljo so se v Gorici dogodili nacionalistični izgredi proti komunistom in Slovencem. Fanatična množica je vzklikala Ameriki, "smrt Titu" in nato je hotela udreti na jugoslovensko mesto tik Gorice, a so jo karanibnerji ustavili.

Slaba srca grike in kitajske vlade

Med tem ko nekateri resno pričakujejo civilne vojne v Italiji, pa je Grčija še vedno v nji vzlizko enoletni ameriški pomoci.

Sicer vlada letos obljubuje zatrepi gerilce popolnoma. Bitke pod nadzorstvom ameriških častnikov so se že pričele in iz Aten poročajo, da so iztrebili v zadnjih par tednih že nad 500 gerilcev. Ako ne bo šlo vladnim četam bolj po sreči, se njihovo prerojanje tudi letos ne bo izpolnilo in ne upi kitajskoga diktatorja Ciang Kai-schea. Kajti na Kitajskem so komunistične čete jačje kakor lani in tudi več dežele imajo v svoji oblasti kakor pa pred letom.

Zvezni kongres je minuli teden odobril za pomoč rojalistični grki in nacionalistični kitajski vladi nadaljnje milijone dolarjev — torej se bo civilna vojna v obeh državah nadaljevala.

Znanost je pot, na kateri iščemo relativno resnico s pomočjo objektivnih zakonov.

SLOVENE RECORDS

10-inch records 78c COD, plus postage
C-1201 Be happy, polka
Bye-bye-baby, polka
C-1214 My honey is wandering in Tyrol; St. Clair polka
C-1220 Too fat polka; Jolly polka
F. Yankovic and his orchestra
C-1192 Alpine waltz
Lampighter's polka
C-1211 Village tavern polka
Lumberjack — polka
C-1215 Marianne polka
Hit and miss polka
F. Zaje and his Polka-teers
T-102 Silk Umbrella polka
Linden Tree — waltz
T-104 Tivoli Park Polka
Village Square Polka
Red Wine — Polka
Edelweiss waltz
Ernest Benedict Quartet
Na Marjana, Polka
Clarice (Clara) Polka
R-575 Chevalier's Vaudeville
Male Nocek, Polka
J. Perush and his Tav. Band

Write for free list of all new SLOVENE records, the largest selection in US, by the best Slovene artists, to:
PALANDECH'S
536 S. Clark Street, Chicago 5, Ill.

Časi so resni: bratje in sestre dolžnosti nas veže, da sodelujemo z onimi grupami in organizacijami, katere si prizadevajo održati našo domovino.

KO SO IZ JUGOSLAVIJE odpeljali pred nekaj tedni trupla ameriških letalcev, ki so bili v nji ubiti v spopadih z Nemci, so jugoslovanski civilni in vojaški oblasti poskrbeli, da se je prevoz izvrnil z velikimi častmi. Ta svečanost je ob enem spominjal na veliko priateljstvo med partizani in ameriškimi letalci ter drugimi vojaki, ki je vladalo med njimi med vojno. Borba proti skupnemu sovražniku jih je združevala. Tiste prisnosti ni več. Vnajdi politika Zed. držav je napram Jugoslaviji neprijateljska in ameriški tisk je poln propagande proti nji.

VILJEM KUNST:

JUGOSLAVIJA SE ZAVZELA POSTATI MODERNA INDUSTRIALNA DRŽAVA

(Nadaljevanje.)

Obnoviti moramo železniške mostove v skupni dolžini 20,000 m, obnoviti 150,000 kvadratnih metrov železniških poslopij in zgraditi 5000 stanovanj za železniške delavce in nameščence itd.

Za zvezo med posameznimi tovarnami, mesti, trgi in vasi moramo zgraditi moderne ceste in jih posejeti s kolesi, vozni, osebnimi in tovornimi avtomobili. Tudi vse to že grade naše tovarne, v katerih produkcija vsak dan raste.

Zgradili bomo 500 km novih cest za sredino obremenitev in 600 km cest za težki promet. Povrili bomo ceste v skupni dolžini 10,000 km. S kamnitimi tlačom moramo obložiti 400 km cest. Pri vseh teh delih so nam neobhodno potrebitni stroji, potrebitni so nam pa tudi za izdelovanje številnih kamionov, avtomobilov, koles in drugih vozil za naše ceste.

Za promet po morju in na reki moramo zgraditi neštevilo vlačilcev, osebnih in tovornih ladij, za promet po zraku aeroplani.

Obnoviti in zgraditi moramo trgovsko mornarico v višini 600,000 brt, to je povrčati jo 1.5-krat v primeri s predvojno. Obnoviti in zgraditi moramo pristanišča, zagotoviti varnost plovbe z modernimi svetilniki in drugimi pripravami.

Povrčati moramo plovnost rek, dvigniti iz vode 350 plovnih objektov in zgraditi mnogo novih. Zgraditi 20,400 KS vlečne moči in 57,300 ton nosilnosti tovornega prostora itd.

Tovarne, mesta, trge in vasi moramo razsvetliti in jih zvezati med seboj z gosto mrežo telegrafov in telegrafov, ozračje pa napolniti z radijskimi valovi, ki jih bodo oddajale naše oddajne postaje, sprejemali pa jih bodo delovni ljudje širok sveta.

V ta namen moramo postaviti 20,800 km novih telefonskih in telegrafskih prog, montirati 275 hišnih avtomatskih telefonskih central, povečati število telegrafov, odpreti 656 novih poštnih uradov itd.

Iz vsega opisanega sledi, da so nam potrebne velike tovarne, v teh tovarnah pa najrazličnejši stroji od najenostavnnejših do najbolj sestavljenih, od majhnih, kakor je žepna ura, do kolos

CUTTING TAXES - BUT HOW!

Congressional action to cut taxes in a manner that reduces the revenue of the federal government is not good housekeeping. The government is deeply in debt. Its objective should be to reduce that debt. To do this, like any individual citizen, the government needs more, not less, money.

Why, then, are we to pay less taxes? The answer can be found in the realm of politics and class privilege. This is an election year. The Republicans appear to have the Truman administration on the run. They believe the voters will be grateful and will be more likely to elect a Republican administration if the tax bills are smaller.

The element of class privilege will be seen when the cuts are analyzed. It will be found that the big incomes get the biggest cuts, while families who exist upon earned wages will save very little as a result of Congress action.

We submit that what was needed was tax revision, not tax reduction. Big income takers should pay more than they have been paying. Wage earners should pay less.

That would be putting relief where it is needed. Under the new law it appears that the exemption for dependents will be \$600 instead of \$500. That is an insulting gesture. Does anybody believe that the cost of living has gone up only a mere \$100 per person since the last tax schedule was written?

When we say that a reduction of the budget is bad business, we mean bad capitalist business. We would prefer to see the government being operated according to the rules of good Socialist business.

Good Socialist business would make the sources of wealth the property of all the people. It would regulate production and distribution to satisfy human needs and human desires. It would permit of no reward for mere ownership.

People may think they are getting something when they receive a lower bill from the government's tax collector. But they would have infinitely more if they would not have to pay the interest, dividends and profits that now go by the billions to a few.

What we pay to an owning class is the big robbery, not that share of our incomes that we hand back to the government. The big trouble is not that most Americans pay too little taxes, but that they are not able to pay much more than they now do. No worker is going to live much better as a result of lowered bills. What most people need is larger incomes with greater buying power. They won't satisfy that need so long as industries are operated solely for the profit of an owning class.

Reading Labor Advocate.

Say, "No" to Sales Tax

A powerful drive is on to have Congress impose a sales tax on the citizens of Washington. Members of Congress should emphatically say "No," because such a tax is the most iniquitous of all. It is a levy on the backs and bellies of the poor.

Those who are demanding it assert that real estate taxes in Washington are to high to be increased. That simply is not true. In no other large city are real estate taxes so low.

The sources of the sales tax demand are easy to see. Washington has an extraordinarily large number of big property owners and wealthy men. They want to hold down the real estate tax, and wipe out even the tiny income tax of the District of Columbia. To do that, they must unload the burden on the poor through a sales tax.

Unfortunately, they can point to the fact that sales taxes are sweeping over most of the country, but that is a poor argument. An evil thing is no less evil because other people are doing it. —Labor.

REFLECTIONS

By Raymond S. Hofses

WHY MUST WE bother about what Russia does in Europe?

The question came from a lady who went on to confide her conviction that if we keep on mixing in European politics we'll have another war before long — and then what will happen?"

Well, there are two questions. I know the answer to the first one and believe the experience of two world wars will supply the answer to the second.

"WE MUST BOTHER about Europe because the existence of the capitalist private-profit system in these United States requires a capitalist Europe. And because our policies are being made for us by people who are determined to keep the old economy going.

Yes, we are taking the action that capitalism requires us to take. And we are going to keep right on the course that leads to war until we abandon capitalism as "our" way of life, socialize our economic resources and begin producing abundance for human welfare instead of for sale and private profit.

Now this is merely an explanation of why we are doing what we are doing now. Perhaps a democratic Socialist United States would find some other reason to be interested in the extension of Soviet influence and power throughout Europe. Perhaps considerations of humanity rather than business would be an incentive for Socialist action. But the same compulsion would not exist that now motivates a capitalist U.S.A.

The fact is that capitalism has no choice. It must make Europe a safe place in which to sell surpluses and invest dollars and establish oil industries. Otherwise the capitalist system must die.

"We," must bother because "our" very economic existence is being

menaced by the spread of a new idea and a new method of control.

AS TO THE second question—

What will happen if we go to war to save capitalism in Europe

is likely to be just about the same as what will happen if we permit capitalism to be pushed out of existence without fighting — and without setting up a Socialist economy here at home.

Our president already has given us a hint of what that will be. When he urged the Congress to hog-tie our boys in the bonds of militarism he was offering a preview of the kind of controls that will be necessary to continue the class privileges that result from a private-profit economy.

We shall have to sacrifice our freedom if we want to save the class economy of capitalism much longer. The crisis of a war against communist expansion will necessitate that. But so will our inability to find market for the wealth that our very efficient privately-owned industries are able to produce.

So far as we are concerned, the effect upon freedom will be the same. The government will have to be used as an instrument of human control if we go to war. And it will have to be used in precisely the same way if we are to keep a class society under conditions which halt the expansion and worldwide operation of capitalist private-profit enterprise.

WOR OR DECAY? Either way one looks at it, the future looks gloomy indeed — unless we start producing wealth for use instead of for profit without much delay.

So Don't Look

Middle age has been defined as that period when looking backward makes one sad and looking forward makes one miserable.

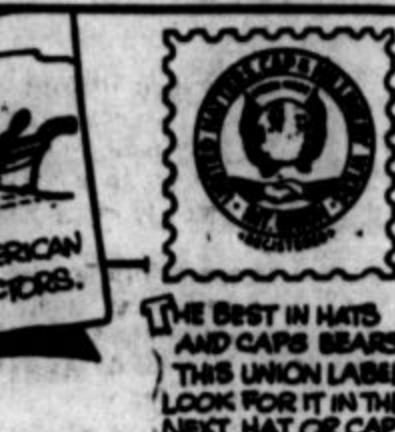
PROLETAREC

THE MARCH OF LABOR

THE FIRST TWO ATTEMPTS TO DECRYPT UNIONS BY NLRB ELECTIONS UNDER THE TAFT-HARTLEY LAW RESULTED IN THE UNIONS UNDER CONTRACT BEING RETAINED AS COLLECTIVE BARGAINING AGENTS.

THE FIRST BOMB OCCURRED IN 1799, WHEN UNION SHOEMAKERS OF PHILADELPHIA REFUSED TO EAT AT BOARDING HOUSES PATRONIZED BY NON-UNION SHOEMAKERS.

48

SEARCHED

207-4224

48

SEARCHED

48

SEARCHED